2007. M23T

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

SCRÚDÚ NA hARDTEISTIMÉIREACHTA, 2007

TÍREOLAÍOCHT – GNÁTHLEIBHÉAL

DÉ LUAIN, 11 MEITHEAMH – TRÁTHNÓNA, 1.30 GO 4.20

Scrúduimhir

Don Scrúdaitheoir amháin

Cuid a hAon Ceisteanna Gearrfhreagra	**Marc**
Ceist 1	
Ceist 2	
Ceist 3	
Ceist 4	
Ceist 5	
Ceist 6	
Ceist 7	
Ceist 8	
Ceist 9	
Ceist 10	
Ceist 11	
Ceist 12	
Marc Carnach	
Marc Dícheadaithe	
Marc Glan	

N.B. Ná déan dearmad an páipéar seo a thabhairt ar ais in éineacht le do fhreagarleabhar nó caillfear marcanna.

CUID 1 – CEISTEANNA GEARRFHREAGRA – 100 MARC

Freagair DEICH gceist

Tá na ceisteanna go léir ar aon mharc

FREAGAIR NA CEISTEANNA SEO SNA SPÁSANNA ATÁ ANN DÓIBH

1. Teicteonaic Phlátaí

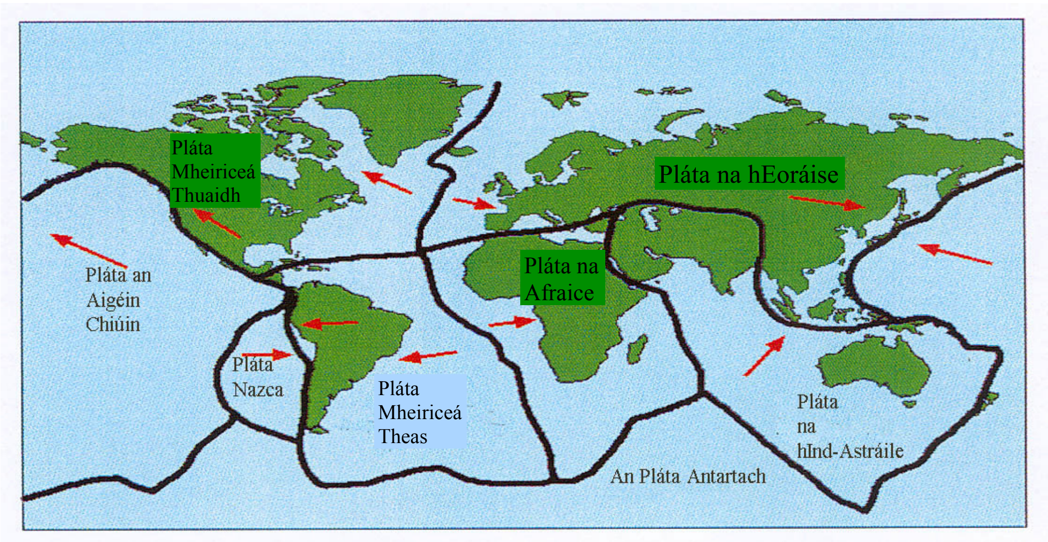

Déan scrúdú ar an léarscáil thuas a léiríonn imill plátaí an domhain.

(i) Ainmnigh **dhá phláta** atá ag comhchlaonadh (ag teacht le chéile):

Pláta A ______________________________

Pláta B ______________________________

(ii) Ainmnigh **dhá phláta** atá ag scaradh (ag tarraingt óna chéile):

Pláta A ______________________________

Pláta B ______________________________

(iii) Léigh an ráiteas thíos agus cuir **X** sa bhosca ceart.

"**Déantar Dromanna Lár-Aigéin** ag imill plátaí atá ag scaradh (ag tarraingt óna chéile)."

a. Fíor ☐

B Bréagach ☐

[10]

2. **Réigiúin Charst**

Scrúdaigh an fótagraf a thaispeántar thuas.

(i) Cé acu ceann de na carraigeacha seo a leanas atá le fáil sa limistéar atá san fhótagraf thuas: **Eibhear nó Basalt nó Aolchloch**? Scríobh an t-ainm ceart sa bhosca thíos.

(ii) Luaigh ainm na háite in Éirinn inar féidir an charraig a luaitear sa fhreagra ar Chuid (i) a fháil.

(iii) Déan an **tírghné (litir)** a nascadh leis an **láthair cheart (uimhir)** sa bhosca atá curtha ar fáil. Tá ceann amháin comhlánaithe duit.

	Tírghné	Láthair		Litir	Uimhir
A	Clinteanna agus Gríoga	Faoi thalamh	1		
B	Uaimh (Pluais)	Dromchla	2		
C	Aolchuisne	Dromchla	3		
D	Pábháil Aolchloiche	Faoi thalamh	4	D	3

[10]

3. **Próisis Mhuirí**

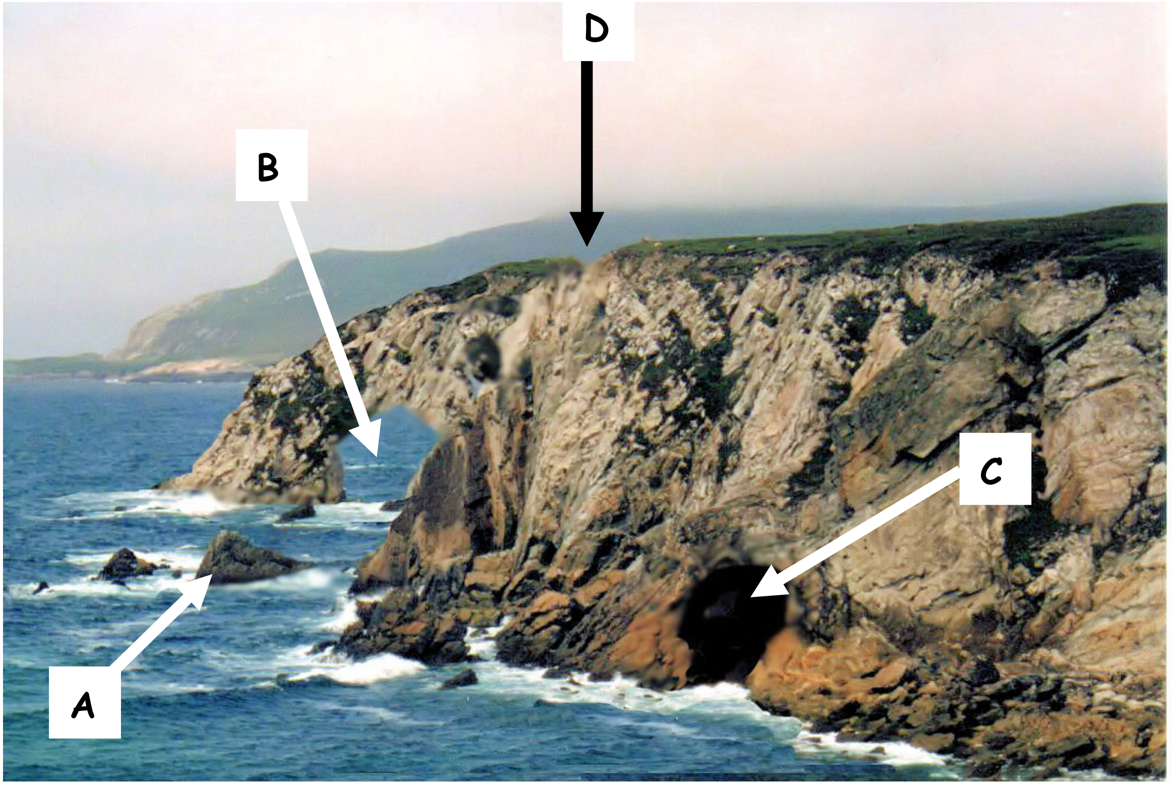

(i) Scrúdaigh an fótagraf thuas agus ansin deán gach ceann de na **tírghnéithe** sa tábla thíos a mheaitseáil leis an **litir** cheart sa léaráid.

Tírghné	Litir
Áirse Farraige	
Uaimh Farraige	
Stacán/Stumpa Farraige	
Poll Séideáin	

(ii) Léigh an ráiteas thíos agus cuir **X** sa bhosca ceart.

"Is é an **sil-leagan muirí** a rinne na tírghnéithe go léir san fhótagraf thuas."

a. Fíor ☐

b. Bréagach ☐

[10]

4. Réigiúin na hEorpa

Déan an **Cineál Réigiúin (litir)** a nascadh leis an **Sampla san Eoraip (uimhir)** sa bhosca atá curtha ar fáil. Tá ceann amháin comhlánaithe duit.

	Cineál Réigiúin	Sampla san Eoraip		Litir	Uimhir
A	Réigiún Aeráide	Gaeltacht na hÉireann	1		
B	Réigiún Cultúir	Na hAlpa	2		
C	Croí-Réigiún	Imchuach Phárais	3		
D	Réigiún Sléibhe	An Mheánmhuir	4	A	4

[10]

5. Léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis

Scrúdaigh léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis atá in éineacht leis an bpáipéar seo. Ríomh an fad feadh na líne iarnróid ón stáisiún traenach san Inse (Laytown) ag O163714 go dtí an stáisiún traenach i nDroichead Átha ag O099748.

Scríobh an fad ceart sa bhosca thíos:

NÓ

Scrúdaigh léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis atá in éineacht leis an bpáipéar seo.
Ríomh (ina chiliméadair chearnacha) achar iomlán na sliochtléarscáile.

Scríobh an t-achar ceart sa bhosca thíos:

[10]

6. Aerfótagraf

Scrúdaigh an t-aerfótagraf de Dhroichead Átha atá in éineacht leis an bpáipéar seo.

(i) An **fótagraf ceartingearach** nó **fótagraf sceabhach** é? ________________________________

(ii) Agus **an ghnáthnodaireacht** á húsáid agat (e.g. sa Chúlra ar Dheis etc. …) luaigh suíomh na n-áiteanna seo:

Séipéal: ____

Eastát Tithíochta: ____

(iii) Cén **séasúr** den bhliain inar tógadh an fótagraf seo? Scríobh do fhreagra sa bhosca thíos:

Luaigh píosa **amháin** fianaise leis an séasúr atá roghnaithe agat:

____

____

[10]

7. Cairteacha Aimsire

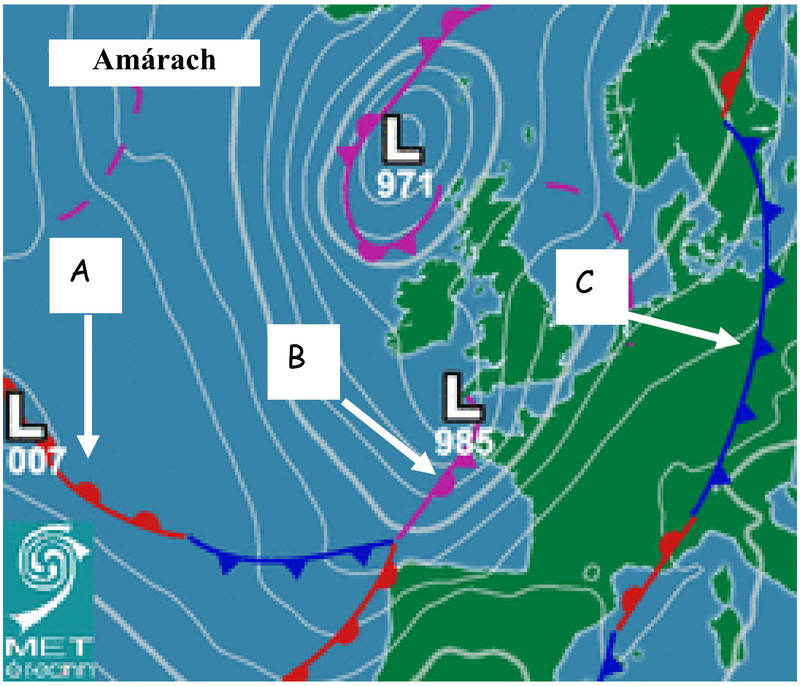

(i) Léiríonn an chairt aimsire fronta te, fronta fuar agus fronta oclúidithe. Cuir an litir cheart sna boscaí thíos leis an tábla a chomhlánú.

Cineál Fronta	Litir
Fronta Te	
Fronta Fuar	
Fronta Oclúidithe	

(ii) Féadfaidh léarscáileanna aimsire ar an nós seo a bheith an-úsáideach do dhaoine i jabanna nó i ngairmeacha áirithe. Ainmnigh **dhá shampla** de jabanna dá leithéid sna boscaí thíos:

[10]

8. Ídiú Fuinnimh in Éirinn

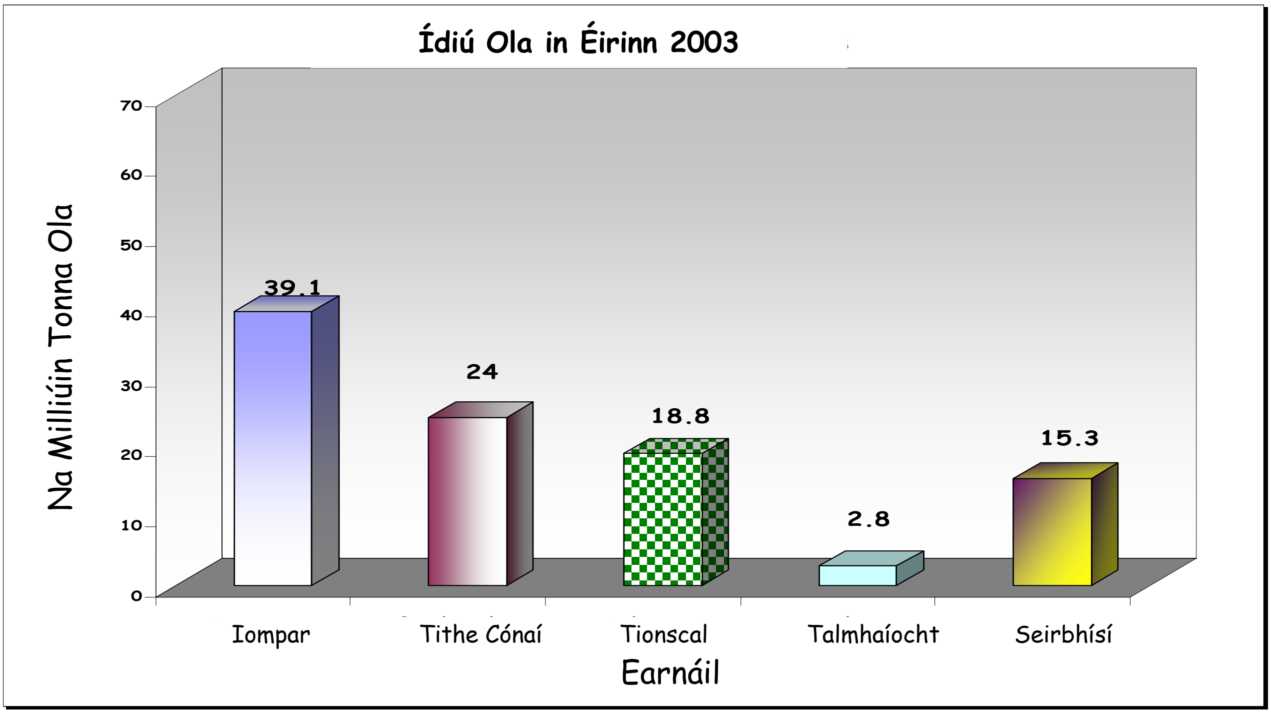

Léiríonn an chairt thuas an méid ola a ídíodh (a úsáideadh) in Éirinn de réir earnála in 2003.

(a) Sainaithin an **earnáil** leis an ídiú ola is airde agus scríobh **an t-ainm** sa spás atá curtha ar fáil.

____

(b) Cé mhéad milliún tonna ola a d'úsáid na hearnálacha seo a leanas in 2003? Scríobh na freagraí sna boscaí thíos.

Talmhaíocht ☐

Tithe Cónaí ☐

Seirbhísí ☐

(c) Ainmnigh cineál **AMHÁIN** dochair is féidir a dhéanamh don timpeallacht nuair a úsáidtear a lán ola.

____

[10]

9. Gnéithe Fisiceacha ar Léarscáileanna agus i bhFótagraif

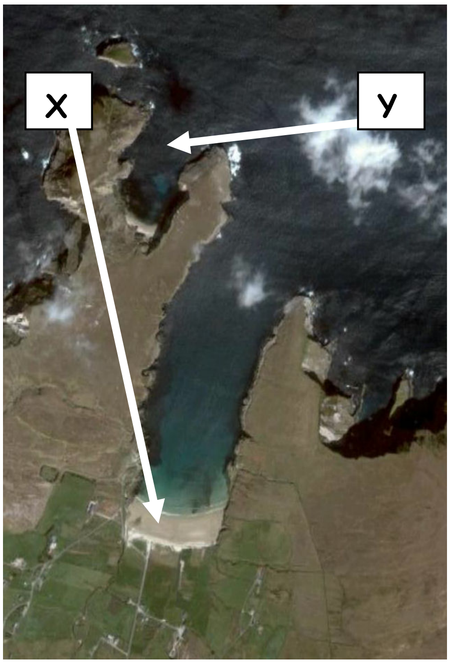

Déan staidéar ar na sleachta thíos as léarscáil agus as fótagraif agus freagair na ceisteanna.

(i) **Cén tAINM** a thugtar ar an ngné den sil-leagan atá marcáilte le **X** ar an bhfótagraf ar clé?
Scríobh an t-ainm sa bhosca thíos.

(ii) **Cén tAINM** a thugtar ar an ngné den chreimeadh atá marcáilte le **Y** ar an bhfótagraf ar clé?
Scríobh an t-ainm sa bhosca thíos.

(iii) Cé acu ceann de na **gnéithe oighriúcháin** seo a leanas atá i láthair ag **V** ar an sliocht as léarscáil de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis?
Coire/Cirque nó Airéit nó Adharc Phirimidiúil
Scríobh an ceann ceart sa bhosca thíos.

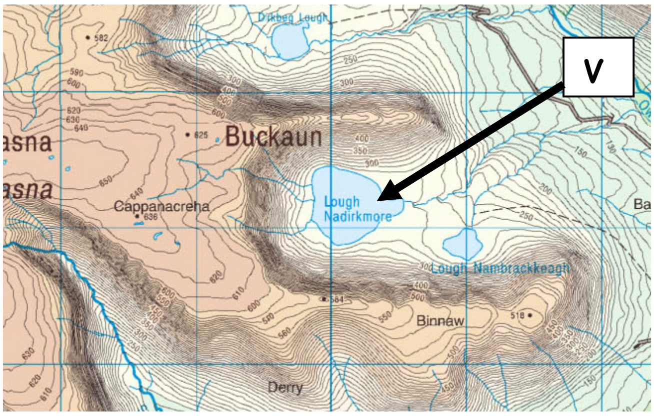

(iv) Léigh an ráiteas thíos agus cuir **X** sa bhosca ceart.
"Tá an abhainn san fhótagraf ar clé sa chúrsa uachtarach agus í ag creimeadh."

Fíor

Bréagach

[10]

10. Creathanna Talún

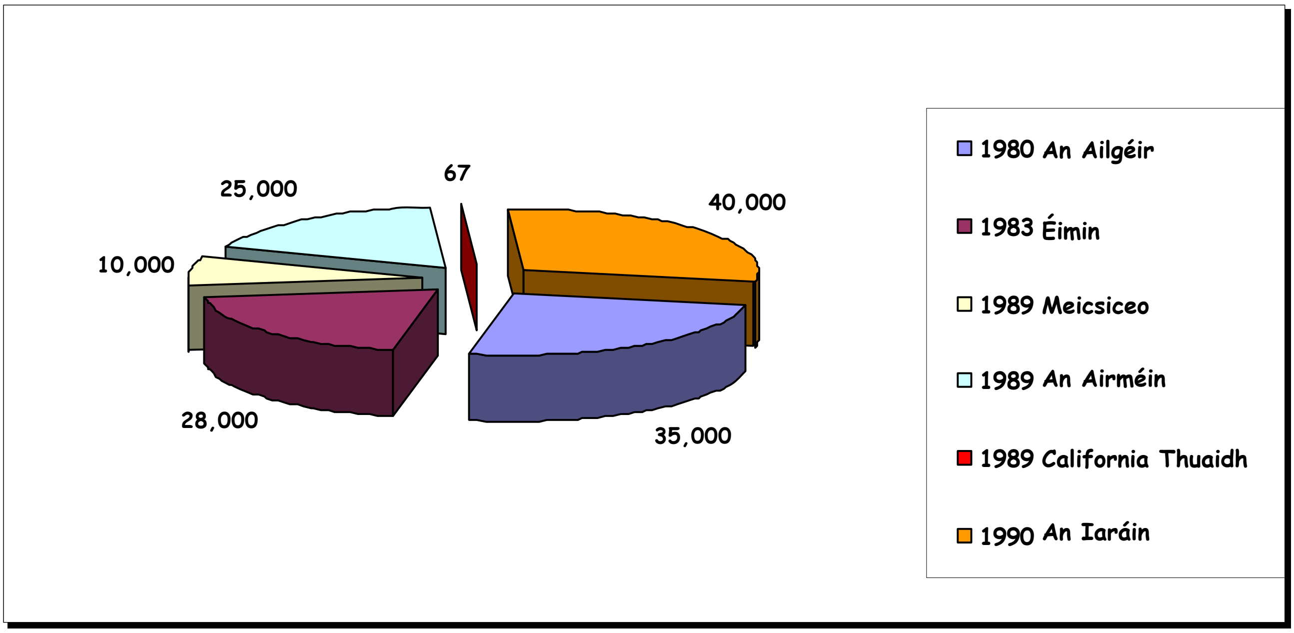

(i) Ainmnigh **an bhliain agus an tír/réigiún** ina raibh an líon is mó básanna de bharr creathanna talún. Scríobh do chuid freagraí sna boscaí thíos.

Bliain	
Tír/Réigiún	

(ii) Ainmnigh an **bhliain agus an tír/réigiún** inar tharla 10,000 bás de bharr creathanna talún. Scríobh do chuid freagraí sna boscaí thíos.

Bliain	
Tír/Réigiún	

(iii) Ainmnigh an gléas (uirlis) seo a thomhaiseann neart creathanna talún.

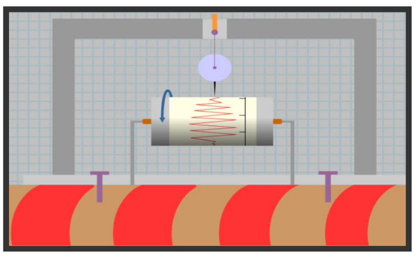

Scríobh do fhreagra sa bhosca thíos.

[10]

11. Aeráid na hÉireann

(i) Cé acu ceann de na hainmneacha a leanas is fearr a chuireann síos ar aeráid na hÉireann? Cuir **X** sa bhosca ceart.

- Aeráid Mheánmhuirí ☐
- Aeráid Fhionnuar Mheasartha Aigéanach ☐
- Aeráid Ilchríche ☐

(ii) Léigh an ráiteas thíos agus cuir **X** sa bhosca ceart.
"Coinníonn Síobadh Mór an Atlantaigh Thuaidh Éire te sa gheimhreadh."

Fíor ☐

Bréagach ☐

(iii)

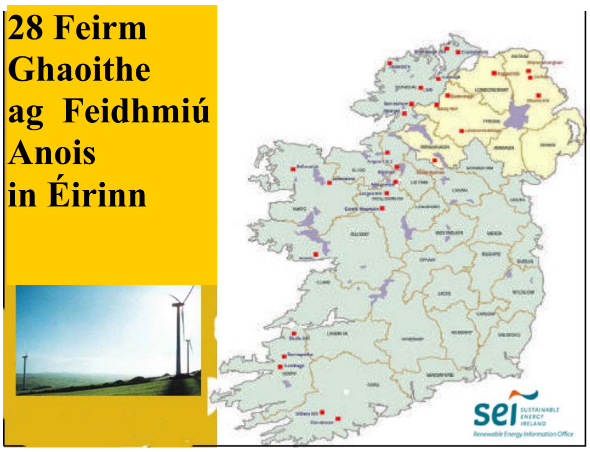

Luaigh sna spásanna atá ar fáil thíos **dhá** bhuntáiste a bhaineann le haeráid na hÉireann chun fuinneamh gaoithe a tháirgeadh.

Buntáiste 1 ________________________

Buntáiste 2 ________________________

[10]

12. Tírghnéithe

Is mar thoradh ar ghníomhaíocht **oighir, aibhneacha nó na farraige** atá na gnéithe seo a leanas ann. I gcás **gach gné** atá liostaithe luaigh cé acu oibrí díobh (**oighear, aibhneacha, nó an fharraige**) a mhúnlaigh í. Tá ceann amháin comhlánaithe duit.

GNÉ	OIBRÍ A MHÚNLAIGH Í
Lúb	______________________
Airéit	______________________
Tambaló	______________________
Linn Tumtha	Abhainn
Droimnín	______________________
Gob Farraige/Gainimh	______________________

[10]

CUID A DÓ – CEISTEANNA STRUCHTÚRTHA – 300 MARC

Ní mór d’iarrthóirí tabhairt faoi **THRÍ** cheist, mar seo a leanas:

- **Dhá** cheist as Roinn 1 [Ceisteanna 1 go 6]
- Ceist **amháin** as Roinn 2 [Ceisteanna 7 go 12]

FREAGAIR NA CEISTEANNA SEO SA FHREAGARLEABHAR

ROINN 1 – AN CROÍCHÚRSA

NÍ MÓR duit tabhairt faoi **DHÁ** cheist:

CEIST AMHÁIN as **Patrúin agus Próisis sa Timpeallacht Fhisiceach**

AGUS

CEIST AMHÁIN as Tíreolaíocht Réigiúnach

PATRÚIN AGUS PRÓISIS SA TIMPEALLACHT FHISICEACH

Freagair ceist AMHÁIN

Ceist 1

A. LÉARSCÁIL SUIRBHÉIREACHTA ORDANÁIS

Scrúdaigh an tsliochtléarscáil **1:50000** de chuid na **Suirbhéireachta Ordanáis** agus an eochair eolais atá in éineacht leis an bpáipéar seo.
Tarraing sracléarscáil den limistéar atá cuimsithe sa sliocht seo.
Marcáil agus **ainmnigh** iad seo a leanas uirthi:

- Abhainn na hAiní
- Galfchúrsa 18 bpoll
- Teorainn Contae
- Taiscumar
- Limistéar Sil-leagain Cósta

(30 Marc)

B. PRÓISIS DROMCHLA

Roghnaigh ceann **amháin** ar bith de na próisis dromchla seo a leanas:

- Oibriú farraige/muirí
- Oibriú abhann
- Oighearoibriú
- Ollghluaiseacht

Le cabhair léaráide mínigh foirmiú **dhá** cheann ar bith de na tírghnéithe in Éirinn arb é an próiseas atá roghnaithe agat ba chúis leis.

(40 Marc)

C. IDIRGHABHÁIL AN DUINE

Agus tagairt agat do **shampla** a bhfuil staidéar déanta agat air, mínigh agus déan cur síos ar bhealach **AMHÁIN** ar féidir le daoine tionchar a imirt ar phróisis abhann **nó** ar phróisis mhuirí/farraige **nó** ar ollghluaiseacht.

(30 Marc)

Ceist 2

A. SÍONCHAITHEAMH MEICNIÚIL

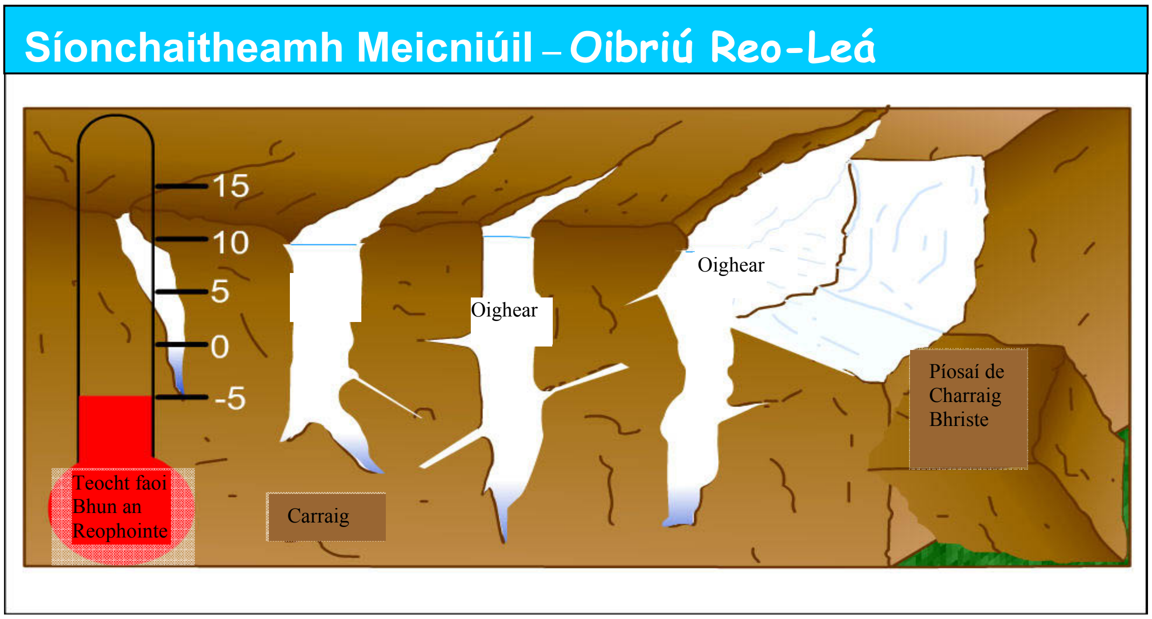

Le cabhair na léaráide thuas mínigh conas a oibríonn an próiseas Reo-Leá.

(30 marc)

B. CINEÁL CARRAIGE

(i) Ainmnigh cineál **amháin bruthcharraige**

(ii) Ainmnigh suíomh **amháin** in Éirinn ina bhfaighfeá an cineál carraige seo.

(iii) Mínigh **go mion** conas **a rinneadh** an charraig seo.

(30 marc)

C. IDIRGHABHÁIL AN DUINE

Déanann daoine idirghabháil leis an timthriall carraige ina lán bealaí. Ar na bealaí sin tá:

- Eastóscadh ábhar tógála
- Taiscéalaíocht ola/gáis
- Mianadóireacht
- Táirgeadh fuinneamh geoiteirmeach

Le cabhair sampla a bhfuil staidéar déanta agat air, mínigh go mion ceann **amháin** ar bith de na bealaí atá liostaithe thuas.

(40 marc)

Ceist 3

A. AIRDE BOLCÁN

Léiríonn an tábla thíos an airde atá i roinnt bolcán cáiliúil ar fud an domhain.

Ainm agus Suíomh	Airde ina Méadair
Vesuvius - An Iodáil	1281
Krakatoa - An Indinéis	813
Fuji - An tSeapáin	3776
Rainier - SAM	4392
St Helena - SAM	2549
Stromboli - An Iodáil	924

Agus úsáid á baint agat as grafpháipéar, tarraing graf a léiríonn na sonraí sa tábla thuas.

(30 marc)

B. TEOIRIC NA TEICTEONAICE PLÁTAÍ

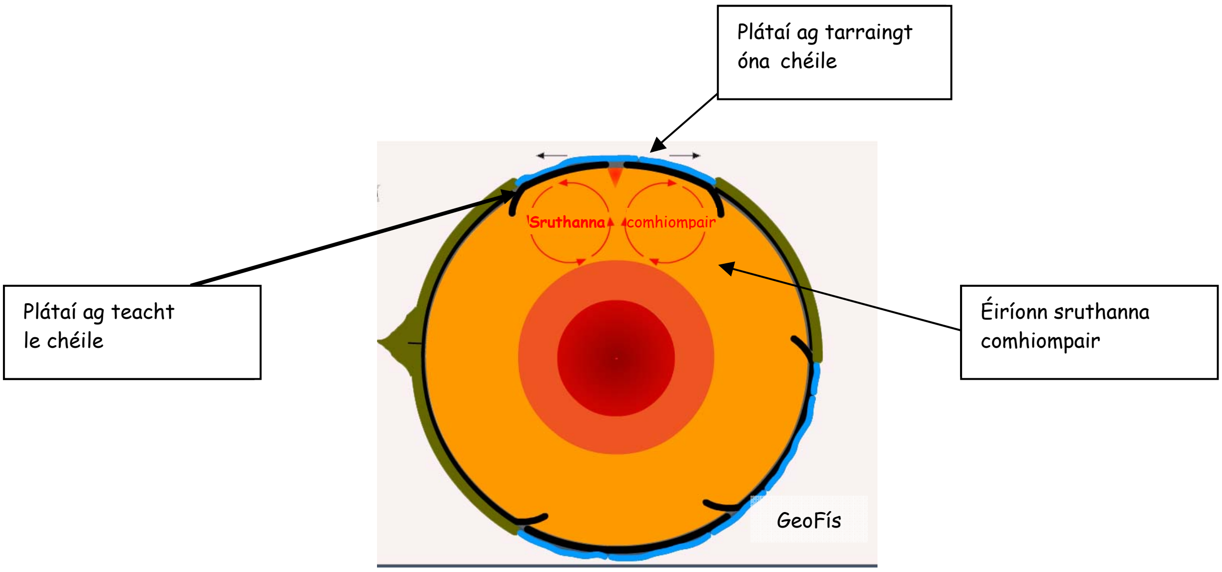

Le cabhair na léaráide thuas, mínigh **Teoiric na Teicteonaice Plátaí**.

(40 marc)

C. CREATHANNA TALÚN

Mínigh **DHÁ** thionchar a bhíonn ag creathanna talún ar limistéar uirbeach (cathair).

(30 marc)

TÍREOLAÍOCHT RÉIGIÚNACH

Freagair ceist AMHÁIN

Ceist 4

A. **ÉIRE – RÉIGIÚIN**

Tarraing sracléarscáil d'Éirinn.
Ar an léarscáil sin marcáil agus ainmnigh:

- **Dhá** réigiún chodarsnacha
- Limistéar sléibhe ainmnithe **amháin nó** abhainn ainmnithe **amháin** i ngach réigiún.

(30 marc)

B. **RÉIGIÚIN IN ÉIRINN**

Mínigh **dhá** thoisc ar féidir leo tionchar a imirt ar an talmhaíocht **nó** ar an tionsclaíocht i réigiún **amháin** in Éirinn a bhfuil staidéar déanta agat air. Luaigh go soiléir ainm an réigiúin i do fhreagra.

(40 marc)

C. **RÉIGIÚIN EORPACHA**

Mínigh **dhá** fhadhb atá ann do **Réigiún Eorpach** ar bith – **taobh amuigh d'Éirinn** – a bhfuil staidéar déanta agat air. Luaigh go soiléir ainm an réigiúin i do fhreagra.

(30 marc)

Ceist 5

A. IOMPAR IN ÉIRINN

Baineann na sonraí a thaispeántar anseo le Feithiclí Nua a cláraíodh in Éirinn ó 2001 go 2006.

Feithicil	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Carranna príobháideacha	160,908	150,485	142,992	149,635	166,270	173,273
Feithiclí earraí	30,622	28,412	30,532	31,165	38,396	43,619
Tarracóirí	2,681	2,868	2,970	2,881	3,168	3,687
Gluaisrothair	6,919	5,596	4,993	3,833	3,240	3,206
Feithiclí nua eile	2,602	2,268	2,600	2,894	3,359	3,773
Iomlán	203,732	189,629	184,087	190,408	214,433	227,558

(LOS)

(i) Cé mhéad carr príobháideach a cláraíodh in 2006?

(ii) Cé mhéad tarracóir a cláraíodh in 2004?

(iii) Cad é líon iomlán na bhfeithiclí a cláraíodh in 2003?

(iv) Cén cineál feithicle ar tháinig an méadú is lú air ó 2001 go 2006?

(v) Cén bhliain inar cláraíodh an líon ba lú feithiclí?

(30 marc)

B. RÉIGIÚIN EORPACHA

Agus tagairt agat do **Réigiún Eorpach** amháin ar bith – **taobh amuigh d'Éirinn** – a bhfuil staidéar déanta agat air déan cur síos ar **dhá** thionchar a imríonn an aeráid:

ar an Talmhaíocht **nó** ar an Turasóireacht.

Luaigh go soiléir ainm an réigiúin i do fhreagra.

(40 marc)

C. RÉIGIÚIN ILCHRÍOCHACHA/RÉIGIÚIN FHO-ILCHRÍOCHA TAOBH AMUIGH DEN EORAIP

Scrúdaigh an tábhacht a bhaineann **leis an talmhaíocht nó leis an turasóireacht** i réigiún **Ilchríochach/Fo-Ilchríochach** taobh amuigh den Eoraip a bhfuil staidéar déanta agat air. Luaigh go soiléir ainm an réigiúin i do fhreagra.

(30 marc)

Ceist 6

A. AN FHOSTAÍOCHT IN ÉIRINN

Léiríonn an tábla seo a leanas na figiúirí fostaíochta ina mílte de réir earnála in Éirinn i mBealtaine 2006.

Earnáil	Fostaíocht (000'te)
Talmhaíocht, Foraoiseacht agus Iascaireacht	114.5
Foirgníocht (Tógáil)	262.7
Óstáin agus Bialanna	116.3
Airgeadas agus Seirbhísí Gnó eile	267.3
Iompar, Stóráil agus Cumarsáid	120.7

Bain úsáid as grafpháipéar chun graf a tharraingt a léiríonn na sonraí sa tábla thuas.

(30 marc)

B. CINEÁLACHA RÉIGIÚIN

Is iomaí cineál réigiúin atá ar dhromchla an domhain. Orthu sin tá:

- Réigiúin Aeráide
- Réigiúin Fhorimeallacha
- Croí-Réigiúin
- Réigiúin Uirbeacha

(i) Luaigh sampla ainmnithe **Eorpach – taobh amuigh d'Éirinn** – de **dhá** cheann ar bith de na réigiúin atá liostaithe thuas.

(ii) Roghnaigh ceann **amháin** ar bith de na réigiúin thuas agus mínigh fadhb **amháin** atá ann don réigiún sin.
Luaigh go soiléir ainm an réigiúin i do fhreagra.

(40 marc)

C. AN CULTÚR LAISTIGH DE RÉIGIÚIN

Bíonn baint ag na rudaí seo a leanas le cultúr réigiúin a shainmhíniú:

- Teanga
- Creideamh (Reiligiún)
- Ceol/Damhsa
- Feisteas Traidisiúnta

Mínigh **dhá** cheann ar bith ón liosta thuas agus úsáid á baint agat as réigiún ar bith a bhfuil staidéar déanta agat air.
Luaigh go soiléir ainm an réigiúin i do fhreagra.

(30 marc)

ROINN 2 – ROGHNACH

NÍ MÓR duit tabhairt faoi cheist AMHÁIN
AS

- **Patrúin agus Próisis i nGníomhaíochtaí Eacnamaíocha**

NÓ

- **Patrúin agus Próisis sa Timpeallacht Dhaonna**

PATRÚIN AGUS PRÓISIS I nGNÍOMHAÍOCHTAÍ EACNAMAÍOCHA

Freagair ceist AMHÁIN

Ceist 7

A. SUIRBHÉIREACHT ORDANÁIS

Scrúdaigh an tsliochtléarscáil **1:50000** de chuid na **Suirbhéireachta Ordanáis** atá in éineacht leis an bpáipéar seo. Samhlaigh go bhfuil mar thasc agat suíomh oiriúnach a aimsiú le haghaidh ionad siopadóireachta.

(i) Luaigh go soiléir le **tagairt eangaí** cá suífeá an t-ionad siopadóireachta.

(ii) Mínigh go hiomlán cúis **amháin** i bhfabhar an tsuímh sin agus cúis **amháin** ina aghaidh.

(30 marc)

B. CUIDEACHTAÍ ILNÁISIÚNTA

Tá cuid mhaith cuideachtaí ilnáisiúnta bunaithe in Éirinn le blianta beaga.

(i) Ainmnigh cuideachta ilnáisiúnta **amháin** a bhfuil staidéar déanta agat uirthi.

(ii) Mínigh go hiomlán cúis **amháin** a bhfuil Éire mealltach do chuideachtaí dá leithéid.

(iii) Mínigh cúis **amháin** a bhféadfadh cuideachtaí dá leithéid bogadh go dtí áit eile.

(30 marc)

C. SUÍOMH TIONSCAIL

Scrúdaigh an fótagraf satailíte seo d'eastát tionsclaíochta atá gar do chathair na Gaillimhe.

Mínigh **dhá** chúis a bhfuil eastáit mar seo mealltach mar shuíomh do chuideachtaí.

(40 marc)

Ceist 8

A. FORBAIRT DHAONNA

Baineann na staitisticí thíos leis na príomhnáisiúin agus iad rangaithe (aicmithe) de réir Innéacs Forbartha Daonna.

	Innéacs Forbartha Daonna	Ionchas saoil ag breith	*OTI per capita
	Luach (IFD)	(blianta)	Dollair US
An Iorua	0.963	79.4	48,412
An Astráil	0.955	80.3	26,275
Lucsamburg	0.949	78.5	59,143
Ceanada	0.949	80	27,079
An tSualainn	0.949	80.2	33,676
Éire	0.946	77.7	38,487
An Bheilg	0.945	78.9	29,096
Na Stáit Aontaithe	0.944	77.4	37,648

*OTI = Olltáirgeacht Intíre

(i) Cén tír ag a bhfuil an t-ionchas saoil is airde ag breith?

(ii) Cén tír ag a bhfuil an t-ionchas saoil is ísle ag breith?

(iii) Ainmnigh an tír ag a bhfuil:

a. An OTI is airde
b. An OTI is ísle

(iv) Ríomh an difríocht atá idir an OTI is airde agus an OTI is ísle.

(30 marc)

B. AN tAONTAS EORPACH

Is iomaí beartas (polasaí) atá ag an Aontas Eorpach a imríonn tionchair thábhachtacha ar gheilleagar na hÉireann. Tá siad seo ina measc:

- An Comhbheartas Talmhaíochta (CAP)
- An Ciste Forbartha Réigiúnach (RDF)
- An Comhbheartas Iascaireachta (CFP)

Mínigh **dhá** thionchar atá ag ceann **amháin** de na beartais thuas ar gheilleagar na hÉireann.

(30 marc)

C. GEILLEAGAR I mBÉAL FORBARTHA

Déan cur síos ar **dhá** fhadhb atá ann do thír nó réigiún atá ag forbairt a bhfuil staidéar déanta agat uirthi/air. Luaigh go soiléir ainm na tíre nó an réigiúin i do fhreagra.

(40 marc)

Ceist 9

A. ASTUITHE GÁIS CHEAPTHA TEASA

Baineann an tábla thíos le hastuithe dé-ocsaíd charbóin in Éirinn ó 1999 go 2003.

Dé-ocsaíd Charbóin					
Bliain	1999	2000	2001	2002	2003
Cileatonaí	42,133	44,160	46,460	45,808	44,450

Bain úsáid as grafpháipéar chun graf a tharraingt a léireoidh na sonraí atá sa tábla thuas.

(30 marc)

B. TÉAMH DOMHANDA

Tuarann Tuarascáil Stern go bhféadfadh an téamh domhanda geilleagar an domhain a chrapadh de 20% mura ndéantar rud éigin faoi anois.

(i) Déan cur síos ar **dhá** thionchar a bhaineann le téamh domhanda.

(ii) Déan cur síos ar **dhá** ghníomh is féidir a dhéanamh chun na tionchair sin a laghdú.

(40 marc)

C. SAINCHEISTEANNA TIMPEALLACHTA

Tá roinnt saincheisteanna timpeallachta ann ar cúis imní in Éirinn faoi láthair iad.
Orthu sin tá siad seo a leanas:

- Saothrú gháscheantar na Coiribe amach ó chósta Mhaigh Eo
- An ró-iascaireacht in uiscí na hÉireann
- An méid mór dramhaíola atá á tháirgeadh
- Forbairt feirmeacha gaoithe

Scrúdaigh an t-ábhar imní a bhfuil ceann **amháin** de na saincheisteanna thuas mar chúis leis agus i do fhreagra déan cur síos ar **dhá** ábhar imní a bhfuil an tsaincheist atá roghnaithe agat mar chúis leis.

(30 marc)

PATRÚIN AGUS PRÓISIS SA TIMPEALLACHT DHAONNA

Freagair ceist AMHÁIN

Ceist 10

A. TALAMHÚSÁID

Scrúdaigh **an t-aerfótagraf** atá in éineacht leis an bpáipéar seo.
Tarraing sracléarscáil den limistéar a thaispeántar san fhótagraf. Ar do shracléarscáil **marcáil** agus **ainmnigh** iad seo a leanas:

- Dhá shráid a thagann le chéile
- Carrchlós mór
- Droichead
- Limistéar fóillíochta (caitheamh aimsire)
- Eastát tithíochta nua-aimseartha

(30 marc)

B. FORBAIRT BAILTE

Scrúdaigh an léarscáil **1:50000** de chuid na **Suirbhéireachta Ordanáis** atá in éineacht leis an bpáipéar seo.

Bain úsáid as fianaise ón léarscáil sin chun tacú le dhá chúis ar fhorbair baile Dhroichead Átha sa suíomh atá aige faoi láthair.

(40 marc)

C. PLÓDÚ TRÁCHTA

Anseo thíos tá íomhá cheamara tráchta a thóg Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath i nDomhnach Broc. Tá an plódú tráchta ina fhadhb mhór sa chuid is mó de na cathracha agus de na bailte nua-aimseartha.

(i) Mínigh **dhá** chúis le plódú tráchta i gcathair ar bith a bhfuil staidéar déanta agat air. Luaigh go soiléir ainm na cathrach i do fhreagra.

(ii) Scrúdaigh go mion réiteach **amháin** ar an bplódú tráchta seo.

(30 marc)

Ceist 11

A. DAONRA

Léigh an tuarascáil thíos agus freagair na ceisteanna ina dhiaidh **i do fhreagarleabhar**:

"Leanfaidh geilleagar Phoblacht na hÉireann de bheith ag fás go tréan le linn na 15 bliana atá ag teacht agus bainfidh an daonra 5.3 milliún amach faoi 2020. Tuartar go mbeidh duine as gach cúigear sa daonra, gar d'aon mhilliún amháin, ina n-imircigh faoi 2020. Tuartar go mbainfidh an daonra iomlán 6 mhilliún amach faoi 2050. Is é daonra Phoblacht na hÉireann faoi láthair ná 4.04 milliún."

(i) Cad é an daonra a thuartar a bheidh in Éirinn in 2020?

(ii) In 2020, cén líon daoine a cheaptar a bheidh ina n-imircigh?

(iii) Cén bhliain a cheaptar a bhainfidh daonra Phoblacht na hÉireann 6 mhilliún amach?

(30 marc)

B. AN IMIRCE

Baineann an Chairt thíos le Titim sa Daonra i Maigh Eo idir 1986 agus 1996.

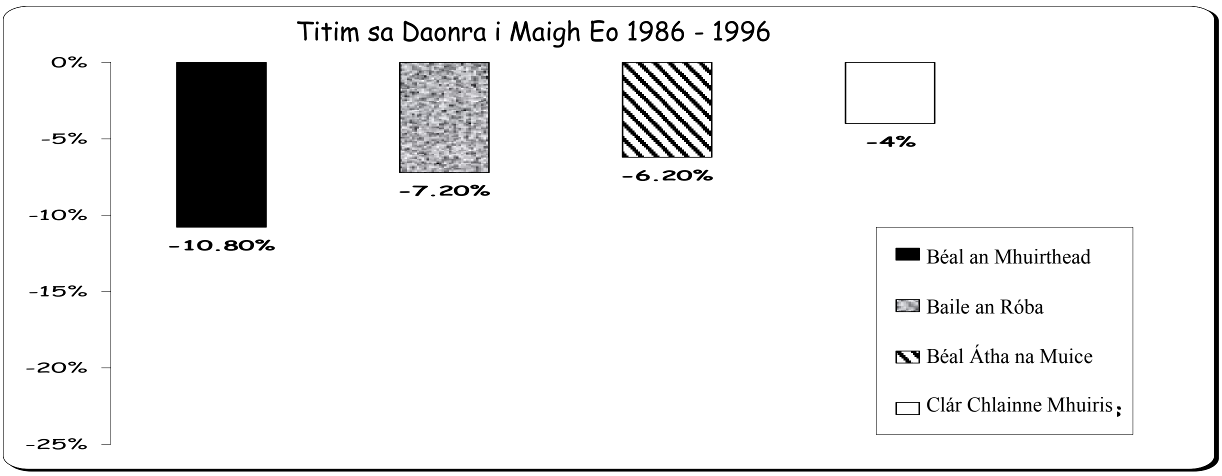

(i) Cén ceantar inar tharla an titim is mó sa daonra?

(ii) De cén céatadán a thit an daonra i mBéal Átha na Muice?

(iii) Mínigh **dhá** chúis a bhfuil an daonra i gceantair thuaithe dá leithéid ag titim.

(30 marc)

C. IMIRCIGH

Mínigh **dhá** chúis a bhfágann imircigh a dtíortha dúchais (baile).

(40 marc)

Ceist 12

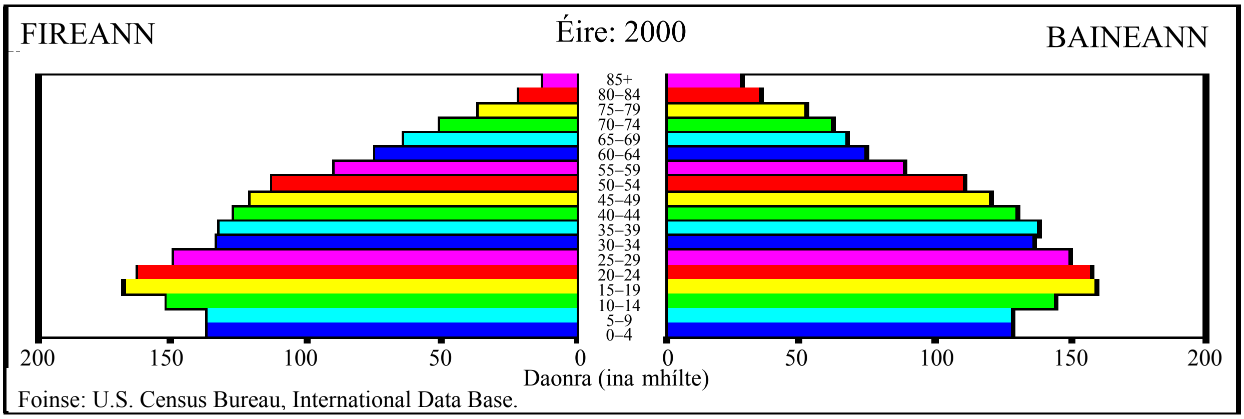

A. STRUCHTÚR DAONRA

Scrúdaigh an phirimid daonra d'Éirinn a thaispeántar thuas.

(i) Cén t-aoisghrúpa is mó?

(ii) Tuairim is cé mhéad baineannach atá os cionn aois 85?

(iii) Ainmnigh difríocht **amháin** sa struchtúr aoise idir an daonra fireannach agus an daonra baineannach ar an gcairt.

(30 marc)

B. AN tSRAOILLEÁIL UIRBEACH

Seo thíos agat fótagraf de bhaile seantán i Mainile sna hOileáin Fhilipíneacha.

Mínigh **dhá** chúis a bhforbraíonn bailte seantán mar sin gar do chathracha sa Domhan atá i mBéal Forbartha.

(30 marc)

C. AN tSUIRBHÉIREACHT ORDANÁIS

Scrúdaigh an tsliochtléarscáil **1:50000** de chuid na **Suirbhéireachta Ordanáis** atá in éineacht leis an bpáipéar seo. Taispeánann an léarscáil seo cuid mhaith samplaí de lonnaíocht stairiúil (seaniarsmaí).

- **Ainmnigh** agus tabhair **suíomh le tagairt eangaí dhá** shampla ar bith de lonnaíocht stairiúil (seaniarsmaí).

- Scríobh cur síos gearr ar an **dá** shampla de lonnaíocht stairiúil (iarsmaí) atá ainmnithe agat thuas.

(40 marc)

Leathanach
Bán